

Vaalborstlijster *Turdus leucomelas*.

Inleiding

Een op het oog weinig opvallende Lijster die in zijn leefgebied ,grotweg het Noorden en het Oosten van Z.Amerika, een gewone verschijning is.Enkele landen waar hij voorkomt zijn Brazilië , Paraguay , Bolivia en Suriname alwaar hij de bijnaam “boontjesdief “geniet . Daar leeft hij in beboste streken maar ook in parken en plantages van zeeniveau tot 1900 m , waar mensen wonen is hij wel te vinden . Van deze soort zijn drie ondersoorten bekend die in sommige overlappingsgebieden met elkaar kruisen . Zijn grijze kop steekt af tegen het bruine bovenlichaam en de kastanjekleurig gevlekte vleugels.De keel is wit met donkere strepen terwijl de borst en flanken grijs-bruin zijn. De snavel is olijfgeel gekleurd ,verder is opvallend dat je bij een vliegend exemplaar de kaneel gekleurde oksels kunt waarnemen. Bij deze Lijster valt de zang wel op , hij is een verdienstelijk zanger die op de gekste tijden veelvuldig fluit. Zijn zang is opmerkelijk gevarieerd en hij fluit dan ook beter dan het merendeel van de Uitheemse Lijsters. De nesten van de Vaalborstlijster worden nogal eens “gebruikt “ door de broedparasiet *Molothrus bonariensis* ofwel de Koevogel.

Mijn eerste kennismaking

Medio 2004 zag ik bij een handelaar voor het eerst deze Lijster ,volgens de eigenaar was het een mannelijk exemplaar want hij floot veelvuldig . Ik besloot dan ook hem te kopen en plaatste hem thuis in een kleinere kooi om hem te observeren. Deze weinig schuwe lijster begon al vanaf dag 1 in zijn nieuwe onderkomen te fluiten ,iets wat toch bijzonder is zelfs voor een minder schuwe soort. Maar ook de tijdsduur van het fluiten was opvallend ,uren aan een stuk floot hij zijn deuntjes .

Sommige dagen begon hij al om 5.00 in de ochtend te fluiten dit soms met kortere of langere pauzes

en dit gedurende de gehele dag. Intussen had ik verschillende advertenties op internet geplaatst voor een aan te kopen pop , maar geen enkele reactie. Ook de advertenties geplaatst in het buitenland leverden na maanden niets op. Eigenlijk had ik de hoop al

opgegeven tot mijn vogelvriend Robert Paul Naeff mij er op attendeerde dat er op een Duitse site Vaalborsten werden aangeboden.

Meteen heb ik op deze advertentie gereageerd middels een mailtje waar ik dezelfde dag antwoord op kreeg. De bezitter bleek een Tjechische handelaar te zijn die regelmatig in Duitsland adverteerde daar hij dicht aan de Duitse grens woonde . Over het bedrag werden we het gauw eens alleen het vervoer gaf wat problemen. De transporteur reed alleen in Duitsland en kon de vogels niet bij mij in Nederland aan de deur afleveren , het moest een adres in Duitsland zijn dicht aan de Hollandse grens . Uiteindelijk kwamen we overeen dat de vogels op 10 november rond de middag in Heinzberg bij een kennis "gelost "zouden worden. Rond de middag kreeg ik die dag een telefoontje dat de vogels aangekomen waren , zo togen mijn vriend Lauran en ik richting Heinzberg .

Door het gaas van de transportloper was niet goed te zien hoe de vogels eruit zagen , wel kwam er een doordringende bananengeur uit de loper . Weer terug in Someren aangekomen haalde ik de vogels een voor een uit de loper en zag dat de lichamen van de vogels bedekt waren met een mengsel van banaan , universeelvoer en uitwerpselen . De Tsjechen hadden in de loper enkele bananen gedaan want het waren tenslotte vruchteneters !!!! . De lijsters hadden natuurlijk niet stil gezeten tijdens het transport en hadden de bananen tot prak gelopen. De drie vogels zagen er dan ook verschrikkelijk uit en hier was het ook dat ik besloot dat dit een eenmalige onderneming zou zijn ,nooit zou ik nog vogels kopen zonder hen eerst te zien . Alledrie de vogels werden in een overdekte voliere geplaatst zodat ze redelijk beschut wat "aan konden sterken". Na enkele weken waren twee van de drie vogels alweer wat "ooglijker " , de derde vogel bleef duidelijk achter en stierf enkele dagen later .

Het koppelen de man en de poppen

Om "tijds winst" te behalen besloot ik de overgebleven twee vogels endoscopisch te laten onderzoeken in de Bijzondere Dierenpraktijk van dr Hedwig van der Horst. Het bleken twee poppen te zijn waar ik natuurlijk heel blij mee was daar dit het meest ideale voor mij was. Bij het "sexen" bleek ook dat een van de vogels helemaal onder de luis zat , Hedwig had wel twintig van die luisjes op haar hand zitten na het sexen . Dit euvel is redelijk makkelijk te

verhelpen ,er zijn speciale spuitbusjes in de handel die de vogels na enkele spuitbeurten "luisvrij "maken.

De twee poppen werden, nu tesamen met de man ,weer in dezelfde voliere geplaatst en nu afwachten hoe ze zich verder zouden gedragen. De man was een zeer dominant heerschap die beide vrouwen niet in zijn buurt duldde, dikwijls joeg hij achter de poppen die dan terstond begonnen te krijsen . In het begin liep ik tijdens dat krijsen nogal eens naar de voliere in de veronderstelling dat de man een pop aan het "mollen"was. Maar niets van dit alles het krijsen blijkt gewoon bij het gedrag van de soort te horen . Na een week of vijf had de man een duidelijke voorkeur voor de pop met de witte knijpring , dit "spontane koppel" werd uitgevangen en in een voliere geplaatst die ik vanuit mijn huiskamer geheel kon overzien.

De Kweek – het legsel

Vanaf het moment dat dit koppel in hun nieuwe lichtbeplante behuizing zat veranderde het rollenpatroon volledig ,was het eerst de man die de dienst uitmaakte nu was het de pop die het voor het zeggen had. Aan de voerbak of bij het bad en drinkwater moest nu de man opletten want de pop hakte nogal eens op hem in .

De koude in de wintermaanden doorstonden ze prima , zelfs tijdens vorstdagen werd in het vers verstrekte badwater flink gebaad en hadden dan ook absoluut geen last van de koude. Beide vogels hadden duidelijk de voorkeur om verscholen te gaan zitten in de onderbegroeiing , dit deden ze dan ook regelmatig wat het bestuderen van het gedrag natuurlijk niet vergemakkelijkte.

Medio maart begon de man steeds luider en melodieuzer te fluiten . Het was ook duidelijk dat ze op zoek waren naar een geschikte nestgelegenheid , die waren er trouwens volop aanwezig in de voliere in de vorm van mandjes en korfjes. Eind maart zag ik de man in verschillende mandjes draaibewegingen maken en tegelijkertijd floot hij continu door . Die draaibewegingen zijn dezelfde bewegingen die de pop gebruikt om de ronding in de nestkom te draaien , hier brengt ze telkens kleine hoeveelheden modder aan waarna ze door die draaibewegingen de kom telkens rond maakt.

En jawel hoor op 4 april begon de pop met de bouw van het nest , in het begin had ze nog moeite met de juiste locatie maar uiteindelijk besloot ze in een van de mandjes te nestelen. In enkele dagen tijd bouwde ze een perfect lijsternest waarin flink wat modder was verwerkt.

Nu was het wachten op haar eerste ei normaal wacht een Lijsterpop 4a5 dagen met leggen totdat de nestkommodder droog is , deze lijster wachtte in totaal 7 dagen. Het was ook in deze periode dat de man zelfs midden in de nacht zijn best lied ten gehore bracht , een gekke gewaarwording toen ik de eerste nacht wakker werd van zijn gezang. De voliere staat precies onder mijn slaapkamerraam ,na enkele dagen sliep ik er gewoon "doorheen " , gelukkig deden mijn burens dat ook ! Dus op 12 april legde ze haar eerste ei en daar bleef het ook bij , zelfs voor een Vaalborstlijster weinig ,want een normaal legsel bestaat meestal uit 2 of 3 eieren.Na 10 dagen bleek het ei onbevrucht te zijn en heb het dan ook verwijderd . Snel daarna had de pop haar tweede nest klaar , ditmaal aan de andere zijde van de vlucht. Ook ditmaal duurde het 7 dagen na het gereedkomen van het nest eer ze haar eerste ei legde , dit legsel bestond uit 2 eieren .

Het gedrag van de pop naar de man toe veranderde enigszins ,telkens als de pop het nest verliet vloog de man op de rand van het nest om het legsel "te bewaken " . Als de pop weer terug keerde naar haar nest was haar gedrag weer agressief jegens haar man die maakte zich dan ook uit de voeten.

Een keer toen de pop tijdens een miezerige koude dag het nest nogal lang verliet ging de man op de eieren zitten om ze op temperatuur te houden . Dit heb ik maar èèn keer kunnen waarnemen , het was dus meer uitzondering dan regel.

De kweek-het jong

Het jong dat op 18 mei werd geboren droeg er zorg voor dat de pop meteen haar gedrag tegenover de man veranderde . Mocht eerst de man alleen in haar omgeving komen als hij het nest bewaakte ,nu mocht hij dat altijd , als hij het jong wilde voeren was dat prima de pop ging dan netjes opzij van het nest zitten. De man neemt 70% van het voeren op zich zeker de eerste dagen want dan blijft de pop continu bij het jong , alleen als ze wat wil eten verlaat ze vlug even het nest. De man werd na de geboorte wel wat agressiever jegens zijn verzorger , wilde je de bakjes met voer bijvullen dan maakte hij een paar schijnaanvallen . Nooit raakte hij me want hij draaide meestal op 50 cm van mij om of hij stopte . Echte aanvallen voerde hij uit op de Merels die op het dak van de voliere liepen , soms hing hij krijsend ondersteboven tegen het gaas iets waar hij voorheen niet naar om keek.

Zoals gezegd nam de man het leeuwendeel van het voeren op zich , kwam de man telkens met een bek boordevol met wormen aangevlogen de pop beperkte zich maar tot èèn buffalootje dat deed ze soms wèl drie keer achter elkaar. Het jong werd uitsluitend gevoerd met buffalo's en regenwormen ,hierbij moeten wij goed opletten dat er zeker regenwormen gevoerd worden . Mochten er allèèn buffalo's gevoerd worden dan is het haast een must om deze te bestrooien met Aves-insektenstrooipoeder of een gelijkwaardig product . Dit om er zeker van te zijn dat de jongen genoeg vitaminen ,mineralen en sporenelementen naar binnen krijgen , zeker het gebrek aan calcium vormt soms een probleem bij jonge vogels met alle nare gevolgen van dien. Het geheel naakt geboren jong kreeg na 6 a7 dagen de eerste stoppeltjes , opvallend zijn op dag 9 de kastanjekeurige vlekjes op de vleugels .

De kweek-het nest uit

Op 3 juni vloog het jong uit, het krijsen van de ouders kondigde het gebeuren ruimschoots van te voren aan .

Door de kortere staart in de eerste dagen is goed te zien welke vogel het jong was , maar na een week werd dit al stukken moeilijker daar zijn staart al flink wat langer was en steeds meer op de ouders begon te lijken . Verschillen waren er wel maar dan moest je al wat "ge oefend "zijn om het onderscheid te kunnen waarnemen . De lichtere kop en de met vlekken bedekte buik maakte het verschil met de ouders, doch in schaduw en schemer was dit verschil haast niet te zien . Na een dag of zeven gaf de man het jong niet alleen maar levend voer maar ook korrels universeelvoer werden naar het jong gebracht.

Hoe ouder het jong werd hoe meer het verdween in de onderbegroeiing ,er waren dagen bij dat hij alleen maar te voorschijn kwam nadat ik het voeder "ververst 'had. Intussen hebben de ouders alweer een nieuw legsel , omdat het jong maar steeds bij de pop op het legsel wilde plaats nemen heb ik het jong op 18 juni uitgevangen . Overigens zat de pop op 3 eieren waarvan twee bevrucht .

Conclusie

Geen “in het oog”springende soort qua uiterlijk maar zeker wel in gedrag en geluid .Deze soort verdient zeker een plaats in onze volieres al heb ik het vermoeden dat er maar weinig van deze Lijsters in Nederland zijn.De importaantallen waren niet groot in getal voor deze soort . Graag zou ik dan ook in contact willen komen met liefhebbers die deze soort bezitten dan wel gekweekt hebben .

Heel belangrijk is te weten wie deze Lijsters nog meer in bezit hebben, denk alleen maar aan de hoognodige ” bloedverversing “!. Let wel beste liefhebbers , het zijn ervaringen die ik heb opgedaan met èèn koppel , per koppel kunnen er natuurlijk verschillen zijn.